
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Grau Vigo, Montserrat; Solà i Pujols, Jaume, dir. L'estructura informacional en la traducció novel·lística : la traducció de "The Mousetrap", d'Agatha Christie. 2017. (1202 Grau en Traducció i Interpretació)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/189532>

under the terms of the BY-NC-ND ^{IN} COPYRIGHT license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

Grau de Traducció i Interpretació

TREBALL DE FI DE GRAU

Curs 2016-2017

L'estructura informacional en la traducció novel·lística:

la traducció de "The Mousetrap" d'Agatha Christie

Montserrat Grau Vigo
1358259

Tutor
Jaume Solà Pujols

Barcelona, 2 de juny de 2017

Pàgina de crèdits

Dades del TFG

Títol:

L'estructura informacional en la traducció novel·lística: la traducció de "The Mousetrap", d'Agatha Christie.

La estructura informacional en la traducción novelística: la traducción de "The Mousetrap", de Agatha Christie.

The informational structure in novelistic translation: the translation of "The Mousetrap", by Agatha Christie.

Autor/a: Montserrat Grau Vigo

Tutor: Jaume Solà Pujols

Centre: Universitat Autònoma de Barcelona

Estudis: Grau de Traducció i Interpretació

Curs acadèmic: 4

Paraules clau

Estructura informacional, obra teatral, constituent, focus, dislocació a la dreta, dislocació a l'esquerra, procediment sintàctic.

Estructura informacional, obra teatral, constituyente, foco, dislocación a la derecha, dislocación a la izquierda, procedimiento sintáctico.

Informational structure, theatrical play, constituent, focus, right dislocation, left dislocation, syntactic procedure.

Resum del TFG

El treball es basa en l'anàlisi del fenomen de l'estructura informacional en l'obra teatral "The Mousetrap", d'Agatha Christie, i en la seva versió catalana, traduïda per Albert Torrecasana. L'objectiu és identificar i observar els procediments sintàctics utilitzats pel traductor per a organitzar la informació en els diàlegs i veure com es manifesta l'embalatge de la informació en català i

anglès en una obra teatral. Concretament, l'interès d'aquest estudi es centra en els casos de la traducció de l'obra, ja que, aparentment, el català és una llengua molt més expressiva que l'anglès pel que fa a l'estructura informacional i ofereix un gran ventall de possibilitats a l'hora de manifestar aquest interessant fenomen de la llengua. Finalment, no només analitzem l'estructura informacional de diferents diàlegs en les dues llengües, sinó que, en el cas del català, també proposem altres opcions de traducció quan detectem que hi ha una infrautilització dels recursos sintàctics que ens proporciona aquesta llengua per a organitzar la informació.

El trabajo se basa en el análisis del fenómeno de la estructura informacional en la obra teatral "The Mousetrap", de Agatha Christie y en su versión catalana, traducida por Albert Torrecasana. El objetivo es identificar y observar los procedimientos sintácticos utilizados por el traductor para organizar la información en los diálogos y ver como se manifiesta el embalaje de la información en catalán e inglés en una obra teatral. Concretamente, el interés de este estudio se centra en los casos de la traducción de la obra, ya que, aparentemente, el catalán es una lengua mucho más expresiva que el inglés en lo que se refiere a estructura informacional y ofrece un amplio abanico de posibilidades a la hora de manifestar este interesante fenómeno de la lengua. Finalmente, no solo analizamos la estructura informacional de diferentes diálogos en las dos lenguas, sino que, en caso del catalán, también proponemos otras opciones de traducción cuando detectamos que hay una infrautilización de los recursos sintácticos que nos proporciona esta lengua para organizar la información.

This thesis is based on the analysis of the phenomenon of the informational structure in the theatrical play "The Mousetrap", by Agatha Christie and its Catalan version, translated by Albert Torrecasana. The objective is to identify and observe the syntactic procedures used by the translator in order to organize the information in the dialogues and to see how the information packaging reveals itself in a theatrical play. Specifically, the interest of this study focuses on the cases of the translation of the play, since, apparently, Catalan is a much more expressive language than English in regard to informational structure and it offers a wide variety of options in order to show this interesting phenomenon of the language. Finally, we not only analyse the informational structure of different dialogues in the two languages, but, in the case of the Catalan version, we also suggest other translation options when we detect that syntactic resources provided by this language are being under-used.

Avís legal

© Montserrat Grau Vigo, Barcelona, 2017. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

Aviso legal

© Montserrat Grau Vigo, Barcelona, 2017. Todos los derechos reservados.

Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

Legal notice

© Montserrat Grau Vigo, Barcelona, 2017. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcast and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

Índex

Pàgina de crèdits.....	2
1. Introducció	6
2. L'obra.....	8
3. Manifestació del fenomen en anglès i en català.....	8
4. Mètode d'anàlisi.....	10
5. Anàlisi	11
5.1. Dislocació a la dreta.	11
5.1.1. Dislocació a la dreta. Casos	11
5.1.2. Dislocació a la dreta. Propostes	19
5.2. Dislocació a l'esquerra.....	31
5.3. Rematització	34
5.4. El·lipsi verbal.....	36
6. Conclusions	38
7. Bibliografia	39

1. Introducció

L'embalatge informacional és un fenomen molt interessant de la llengua que ofereix al parlant una sèrie d'opcions a l'hora d'estructurar el contingut proposicional del missatge que vol emetre.

Però segons quins criteris decideix el parlant organitzar la informació en les seves oracions? Tot depèn de les seves suposicions sobre els coneixements o l'estat d'atenció de l'oient. L'emissor del missatge estructura la informació en diferents formats oracionals segons les seves assumpcions sobre allò que coneix o no l'oient o oients i, que pot anar canviant a mesura que avança la conversa. D'aquesta manera, l'embalatge de la informació varia per a indicar quina part del contingut proposicional de l'oració és informativa i de quina manera pot entrar la informació nova dins la base de coneixements de l'oient.

L'empaquetament de la informació de les oracions és un tret del llenguatge universal i, per tant, es veu reflectit d'una manera o altra en totes les llengües. En aquest treball ens centrarem en l'anàlisi d'aquest fenomen en l'anglès i el català, que són dues llengües en les quals l'embalatge informacional es manifesta de manera molt diferent.

Pel que fa a l'anglès, observem que el focus d'una oració es pot destacar mitjançant l'ús exclusiu de la prosòdia. Per tant, tot i que també podem trobar operacions sintàctiques, com ara l'anteposició de complements, amb finalitats informacionals en la llengua anglosaxona, habitualment aquest fenomen es manifesta a través de la cimera prosòdica en el discurs oral.

En el cas del català, cal dir que aquesta llengua és extremadament rica pel que fa a l'articulació informacional, que es manifesta principalment mitjançant procediments sintàctics. Un catalanoparlant té un ampli ventall de possibilitats a l'hora de decidir com i on organitzar la informació dins l'oració. L'opció escollida per a representar el significat en un moment comunicatiu determinat es veu reflectida a través de l'operació sintàctica de la dislocació (a la dreta o a l'esquerra de l'oració segons la funció informativa de l'element

desplaçat). D'altra banda, i a diferència de l'anglès, en català hi ha la possibilitat d'alternar entre subjecte preverbal i postverbal – La Maria ha vingut i Ha vingut la Maria. Ambdues construccions són correctes i genuïnes de la llengua catalana.

Pel que fa a l'articulació de la informació hi ha diverses propostes sobre quina és la divisió més adequada de la informació, però en aquest cas treballarem amb l'articulació informacional proposada a Vallduví & Engdahl (1900). En aquesta divisió informacional trobem dos termes importants: d'una banda el focus, que és la part informativa, és a dir, la part de l'oració que codifica la informació nova per a l'oient. D'altra banda, tenim el rerefons, que és el material conegut per l'oient i indica com i on s'ha d'introduir el focus dins la seva base de dades. Pel que fa al rerefons, també s'ha de tenir en compte que es divideix en dues parts: la cua i l'àncora. La cua, que es caracteritza per la seva posició a la dreta de l'oració, expressa un toc d'atenció a l'oient. Podem veure aquesta funció en el següent exemple: *És aquí, el llapis*. Mitjançant la separació d'aquí i de llapis amb una coma (una pausa en el discurs oral) el parlant expressa que la informació de la primera part de l'oració, és a dir, el fet que el llapis sigui **aquí**, l'oient ja ho hauria de saber, que no ho oblidí. D'altra banda, l'àncora indica on s'afegeix el focus i es desplaça a l'esquerra de l'oració.

Finalment, l'objectiu del treball és veure com el traductor de la versió catalana d'una obra teatral anglesa utilitza els diferents mecanismes que ofereix l'estructura de la informació en català. D'aquesta manera podrem observar també quina informació es pretén emfatitzar i/o introduir segons la manera com s'organitza la informació en un diàleg. També analitzarem casos del català en els quals el traductor ha optat per no utilitzar recursos sintàctics per manifestar el fenomen de l'embalatge informacional i proposarem en aquests exemples altres maneres d'organitzar la informació. D'altra banda, buscarem i assenyallarem les diferències que hi ha entre la llengua anglesa i la catalana pel que fa a aquest assumpte. Per dur a terme aquestes tasques analitzarem un recull de casos extrets de l'obra teatral *The Mousetrap*, d'Agatha Christie, on veurem no només les decisions preses per Albert

Torrescasana, el traductor al català d'aquesta peça teatral, sinó que també examinarem els mateixos exemples de la versió original de l'obra, amb l'objectiu d'establir una correspondència entre les dues llengües que ens permeti obtenir una idea clara sobre els mecanismes que tenen l'anglès i el català per manifestar aquest fenomen sintàcticament.

2. L'obra

Per dur a terme l'anàlisi d'aquests casos hem utilitzat les següents versions impreses de l'obra "The Mousetrap" en anglès i en català:

- Agatha Christie. (2011). *The Mousetrap and other plays*. London: HarperCollins Publishers.
- Agatha Christie. (2012). *La rateta*. Trans. Albert Torrescasana. Barcelona: Vicens Vives.

"The Mousetrap" és una obra teatral d'Agatha Christie que es va estrenar amb gran èxit als anys 50. Pel que fa a l'estructura d'aquesta peça de teatre, està dividida en dos actes i el primer d'aquests actes està dividit en dues escenes. El contingut de l'obra es caracteritza pel seu caràcter policíac i dramàtic. Vuit personatges aïllats per la neu en una petita pensió es veuen relacionats amb un cas d'assassinat i s'enfronten a un seguit d'interrogatoris i una difícil situació que porta a l'esclat de la por i l'horror en aquesta casa d'hostes. En aquest context de tensió i alarma, el lector és testimoni de nombrosos diàlegs rics en exclamacions, en els quals s'entreveu el neguit viscut. Per tant, el caràcter intens i emotiu dels diàlegs afavoreix una estructura informativa més expressiva.

3. Manifestació del fenomen en anglès i en català

Com ja hem avançat a la introducció, les dues llengües amb les quals treballarem aquí presenten moltes diferències pel que fa al fenomen de l'embalatge informatiu. A continuació, abans d'analitzar els diferents casos extrets de la peça teatral "The Mousetrap", comentarem 3 exemples de cada

llengua en els quals es veuen clarament els diferents recursos que utilitzen el català i l'anglès a l'hora d'organitzar la informació de les seves oracions:

ANGLÈS: a) *I put the book on the TABLE*

 b) *I put the BOOK on the table*

 c) *I PUT the book on the table*

CATALÀ: a) *Poso el llibre a la TAULA*

 b) *Hi poso el LLIBRE, a la taula*

 c) *L'hi POSO, el llibre, a la taula*

Si donem un cop d'ull a aquests exemples, veiem que el significat de les oracions en anglès és equivalent al dels exemples en català. Allò que canvia és la forma d'articular la informació. En anglès podem observar que l'estructura bàsica de l'oració (Subjecte, verb, complement) es manté en les tres oracions. La paraula escrita en majúscula a cada frase assenyala on es troba la prominència prosòdica, és a dir, el focus. Per tant, veiem que en els casos en anglès l'empaquetament de la informació només es manifesta mitjançant el cim prosòdic, que pot caure en diversos constituents.

En canvi, el català presenta una forma més complexa de manifestar l'embalatge de la informació. D'una banda, veiem que els constituents en els quals cau la prominència prosòdica en català són els mateixos en què trobem el cim prosòdic en les respectives oracions en anglès. No obstant això, observem que en català canvia l'ordre dels constituents. La primera oració, que situa el focus en posició final, segueix la mateixa estructura que les altres oracions angleses. En els exemples b i c, però, veiem que el rerefons es trasllada a la dreta (b) i que el focus es posiciona en primer lloc (c). Per què es produeix aquest canvi en l'ordre dels constituents? Per motius informacionals. Aquestes oracions presenten aquesta estructura perquè han estat formades, mitjançant els rics procediments sintàctics que ens ofereix el català, per manifestar com i on s'organitza la informació.

Després de veure el marc teòric amb el qual treballarem, parlarem a continuació sobre quin serà el format de l'anàlisi d'exemples de la peça teatral "The Mousetrap" i veurem com l'embalatge de la informació es manifesta en aquesta obra.

4. Mètode d'anàlisi

Abans de començar a analitzar els diferents casos, cal dir que l'interès d'aquest estudi es centra sobretot en la versió catalana dels diàlegs, ja que gràcies a la riquesa sintàctica de la llengua catalana, en podem extreure moltes més dades que de la versió original anglesa, on, com ja hem comentat, no es manifesta tan clarament l'empaquetament de la informació mitjançant els procediments purament sintàctics. I, sobretot, no es manifesta, en general, en la llengua escrita, que no reflecteix la prosòdia.

Per tant, primer comentarem tot el destacable de cada cas en català, és a dir, com el traductor s'ha posat en la pell de personatges catalanoparlants i com ha transmès la informació mitjançant les operacions sintàctiques adients. D'altra banda, a continuació de cada exemple en català veurem l'oració original en anglès i com es pot arribar a manifestar l'empaquetament de la informació en aquesta llengua. Pel que fa a l'estructura de l'anàlisi, dividirem tots els exemples analitzats en diferents grups segons el tipus d'estructura informacional que presentin en català i comentarem el més important dels exemples en qüestió. A més a més, en el primer dels grups, en el qual analitzarem casos de dislocació a la dreta, veurem uns quants exemples en català en què en el text traduït s'hauria pogut, o a vegades inclús hauria estat necessari, utilitzar aquest recurs sintàctic per tal d'organitzar la informació de manera adequada i genuïna en les oracions catalanes. Pel que fa a la versió original de l'obra, ens limitarem a observar com apareixen els diferents elements oracionals, ja que la naturalesa rígida de l'anglès no ens permet jugar gaire amb operacions sintàctiques per manifestar de manera clara el fenomen de l'embalatge informacional en la llengua escrita.

Finalment, farem un comentari general que englobi el marc teòric i les explicacions pertinents en relació amb els exemples analitzats de cada grup.

5. Anàlisi

5.1. Dislocació a la dreta

5.1.1. Dislocació a la dreta. Casos

CAS 1.

CHRISTOPHER. *M'hi sentiré molt a gust, aquí.*

En aquesta oració tenim un exemple de dislocació del rerefons a la dreta. Per entendre per què el locatiu “aquí” es trasllada a la dreta, en forma de cua, és necessari conèixer el context en què apareix aquesta frase. En Christopher és el primer hoste de la pensió on es desenvolupa la història. Acaba d'arribar a la casa d'hostes i parla amb el matrimoni propietari de la pensió. La conversa gira entorn de la casa, que entusiasma al jove Christopher. Per tant, veiem que el focus, és a dir, el fet que en Christian es senti molt a gust, apareix destacat al principi de l'oració. D'altra banda, en aquesta situació en què el locatiu ha aparegut indirectament en el diàleg, aquest constituent perd rellevància informativa i es trasllada al final de l'oració. No obstant això, a la clàusula matriu tenim el pronom feble ‘hi’, que fa referència al locatiu dislocat.

CHRISTOPHER. *I'm simply **GOING TO LOVE** this place.*

En anglès, en canvi, no tenim aquest recurs en l'oració equivalent. Es manté l'estructura canònica de l'oració i en el discurs oral probablement tindríem el cim prosòdic en el sintagma “going to love”, que es correspondria amb el focus.

CAS 2.

SRA. BOYLE. *Em sembla que no **hi** duraré gaire, aquí.*

Tenim un altre cas de dislocació de locatiu a la dreta. “Aquí” surt de la clàusula del focus, es desplaça a la dreta i fa la funció de rerefons, per tant, informació

que l'oient ja té en la seva base de dades. Podem veure que en realitat aquest locatiu apareix anteriorment en el focus en forma del pronom feble *hi*.

MRS. BOYLE. *No, indeed, I shan't stay here **LONG**.*

En la versió original anglesa veiem que no tenim l'operació sintàctica de la dislocació i l'embalatge informacional s'hauria de marcar a través de la prosòdia. En l'exemple hem marcat amb majúscules la cimera prosòdica, que en aquest cas la tindrem sobre *long*, que fa la funció de focus.

CAS 3.

SRA. BOYLE. *Sembla que no **en** tingui ni idea, **de les feines de la casa**.*

En aquesta oració veiem un exemple de dislocació a la dreta d'un complement del nom. "De les feines de la casa" constitueix el rerefons, és a dir, la informació coneguda per l'oient. La senyora Boyle es queixa repetidament de la manca d'experiència de la propietària de la pensió, per tant, la resta de personatges ja té aquesta informació en la seva base de dades. D'altra banda, tota la primera part de l'oració fa la funció de focus.

MRS. BOYLE. *Doesn't she know **ANYTHING** about housework?*

En anglès observem que el parlant destaca, amb ironia, mitjançant la formulació d'aquesta pregunta retòrica, que la propietària no sembla que tingui gaire experiència en assumptes domèstics. Per tant, observem de nou com en aquesta llengua es marca clarament l'embalatge de la informació a través del discurs oral. En aquest cas la cimera prosòdica hauria de trobar-se en *anything*, que es correspon amb el focus.

CAS 4.

TROTTER. *I què me'n diuen, **del servei**?*

MOLLIE. *No **en** tenim, **de servei**.*

Aquí tenim un dos exemples més de dislocació del rerefons a la dreta. També cal destacar que en el cas de la intervenció de la Mollie el rerefons ve donat per la interrogació precedent del sergent Trotter. Pel que fa la intervenció del sergent Trotter, veiem que el rerefons també es trasllada a la dreta. De fet, en català, les interrogatives ja afavoreixen la dislocació a la dreta i més endavant veurem més casos d'aquesta obra en què s'haurien pogut fer més dislocacions del rerefons a la dreta en oracions interrogatives.

TROTTER. **WHAT** about servants?

MOLLIE. We haven't got **ANY** servants.

En la versió anglesa, el focus de l'oració es marcaria oralment i recauria en l'interrogatiu WHAT en la primera part del diàleg. Pel que fa a la resposta de la Mollie, el cim prosòdic el trobem en la paraula *any*, que conté la informació nova per a l'oient, és a dir, el focus.

CAS 5.

MOLLIE. Saps **què** és? **El diari d'ahir a la tarda**; un diari de Londres. I era a la butxaca d'en Giles. Però resulta que ahir en Giles no **hi** va anar pas, **a Londres**.

El traductor torna a utilitzar en aquesta intervenció de la Mollie l'operació sintàctica de la dislocació del rerefons, que en aquest cas és un locatiu. L'element *Londres* ja ha sorgit prèviament en el diàleg i, per tant, constitueix informació coneguda que no cal destacar. Pel que fa a la primera part de la intervenció d'aquest personatge, veiem que l'interrogatiu "què", que fa referència l'element que ve a continuació (*El diari d'ahir a la tarda*), fa la funció de focus.

MOLLIE. **What** is it? **Yesterday's evening paper** – A London paper. And it was in Giles's pocket. But Giles didn't go **to London** yesterday.

En la versió anglesa de l'obra observem que la primera part d'aquesta intervenció és idèntica a la catalana: l'interrogatiu "What" i la resposta a la

pregunta (*Yesterday's evening paper*) constitueixen el focus. Pel que fa a l'última oració, veiem que l'autora manté l'ordre canònic característic de la rigidesa de la llengua anglesa i no hi ha cap canvi d'ordre en l'estructura de l'oració com en la versió catalana.

CAS 6.

CHRISTOPHER. *Potser en sentir la notícia **de l'assassinat**...*

MOLLIE. *No **en** sabia res, **de l'assassinat**. O sí? I si ho sabia?*

CRISTOPHER. *Per l'amor de Déu, Mollie. Estàs insinuant que...? Perquè **el sergent no deu pas pensar que...***

MOLLIE. *No **en** tinc ni idea, **del que pensa el sergent**.*

En aquest diàleg entre els personatges del Christopher i la Mollie trobem dos exemples seguits de dislocació del rerefons a la dreta. En tots dos casos comprovem que la idees que tenim com a rerefons dislocat a la dreta en les intervencions de la Mollie, havien aparegut prèviament com a focus en les intervencions d'en Christopher. Per tant, perden la seva importància informativa a continuació i no és necessari destacar-les.

CHRISTOPHER. *Perhaps, with the news of **this murder**...*

MOLLIE. *He didn't know about **the murder**. Or did he? Did he?*

CHRISTOPHER. *Good Lord, Mollie. Surely you don't think – **the Sergeant doesn't think...***

MOLLIE. *I don't know **what the Sargent thinks**.*

Com ja hem vist en els altres casos analitzats, no podem parlar de cap operació sintàctica relacionada amb l'embalatge informacional en la versió original de l'obra. No obstant això, podem comprovar les equivalències que s'estableixen entre les dues versions de la peça teatral pel que fa a les aparicions del focus i el rerefons respectivament. De la mateixa manera que a

l'obra traduïda, veiem que els rerefons assenyalats apareixen en el diàleg immediatament després que hagin sigut introduïts com a focus en les intervencions anteriors.

CAS 7.

CHRISTOPHER. ***Em sembla que no li caic bé, al seu marit.** Quant fa que estan casats? Estan molt enamorats?*

MOLLIE. *Només fa un any que estem casats. No li agradaria pujar a veure l'habitació?*

CHRISTOPHER. *No s'enfadi, és que m'agrada saber-ho tot de tothom. **Les trobo tan interessants, les persones...** Vostè no?*

MOLLIE. N'hi deu haver que ho són i n'hi deu haver...que no.

CHRISTOPHER. *Discrepo. **Per mi totes ho són, d'interessants.***

En aquest diàleg, que té cinc intervencions, hi trobem tres casos de constituents dislocats a la dreta. En primer lloc, veiem que en la primera oració el complement indirecte es trasllada a la posició final. En veure aquesta frase sabem immediatament que el sintagma “al teu marit” forma part del rerefons, més concretament de la cua i, per tant, és informació coneguda. Si tenim en compte el context, en els diàlegs anteriors a aquest que recollim aquí, apareix el marit de la Mollie i s'estableix una conversació entre els tres personatges abans que la Mollie i en Christopher es quedin sols. Per tant, comprovem que el fet que en Christopher faci a continuació un comentari sobre el marit de la Mollie no és una informació que calgui destacar i això es manifesta en la seva posició en l'estructura de l'oració. Pel que fa al segon cas de dislocació que trobem en aquest diàleg, veiem que en aquest exemple el constituent que es desplaça a la posició final de la frase és un complement directe. Ja en aquesta mateixa intervenció en Christopher parla de “tothom” i per tant, no resulta estrany que en l'oració posterior el sintagma “les persones”, com a concepte general i sinònim de “tothom”, passi a formar part del rerefons i es traslladi, mitjançant la dislocació, al final de l'oració. En aquesta mateixa oració

“interessants” fa la funció de focus, però veiem que aquest constituent canvia de paper en el tercer cas que trobem en aquest diàleg i passa a ser l'element dislocat. Justament pel fet que aquesta paraula anteriorment havia aparegut com a informació nova és lògic que més endavant passi a formar part del rerefons i pugui ser objecte d'una dislocació.

CHRISTOPHER. *I don't believe your husband **is going to like me**. How long have you been married? Are you very much in love?*

MOLLIE. *We've been married just a year. Perhaps you'd like to go up and see your room?*

CHRISTOPHER. *Ticked off! But I do so like knowing all about people. I mean, I think people are **so madly interesting**. Don't you?*

MOLLIE. *Well, I suppose some are and some are not.*

CHRISTOPHER. *No, I don't agree. They're **all** interesting.*

Aquí tenim el mateix diàleg en anglès i de nou no hi ha res a destacar pel que fa a procediments sintàctics, ja que es manté la rigidesa d'aquesta llengua i totes les oracions que canviaven d'ordre en català per manifestar l'embalatge informacional segueixen en la versió anglesa l'estructura tradicional. Per tant, hem de decidir quins constituents formaran part del focus mitjançant l'ajuda del context. No obstant això, hi ha un element bastant interessant en aquest diàleg de l'obra original d'Agatha Christie. Tot i que en aquest treball mostrem els diàlegs en lletra cursiva, en el text original apareixen en lletra rodona. Però en l'última oració d'aquest diàleg veiem que la paraula “all”, que fa la funció de focus, apareix en cursiva. Probablement l'autora volia emfatitzar aquest element i, atès a la pobresa de recursos sintàctics de la llengua anglesa, va optar per utilitzar aquest recurs tipogràfic per destacar aquest mot.

CAS 8.

SRA. BOYLE. *Bah, a mi això em fa pudor de socarrim. Si jo fos en el seu lloc, senyora Ralston, no me'n refiaria gaire. Al cap i a la fi, **què en sap, d'ell?***

MOLLIE. *Si fa no fa, el mateix que de vostè, senyora Boyle. És a dir, que tots dos ens paguen set guinees a la setmana. Ben mirat, no em cal saber res més, oi? Això és l'única cosa que em preocupa. Tant és si els meus hostes em cauen bé com ... si no.*

SRA. BOYLE. *Vostè és jove i inexperta, i faria bé d'acceptar els consells d'algu amb més experiència. I **què me'n diu, de l'estranger?***

En aquest diàleg ens trobem davant de dos casos d'oracions interrogatives amb dislocació del rerefons a la dreta. "Ell" i "l'estranger" passen a ocupar l'últim lloc de l'oració i apareixen en la primera part de la frase interrogativa amb la forma del pronom de represa "en". Pel que fa al focus, cal dir que les partícules interrogatives, en aquest cas "què", són les que fan aquesta funció, ja que la resposta que demanen es correspon amb la informació nova per l'oient. Aquí cal comentar que, tot i que les paraules interrogatives són remàtiques, no recau sobre elles el cim tonal, sinó que aquest recau sobre el verb o algun altre element situat a la seva dreta, dins la clàusula matriu. Això es deu al fet que els elements que hi ha a la dreta dins de la matriu oracional també formen part del focus, i el cim prosòdic recau damunt de l'últim element accentuable del focus.

MRS. BOYLE. *Humph. Sounds a fishy story to me. I should make some enquires about him if I were you. **What** do you know of him?*

MOLLIE. *Just as much as I know about you, Mrs Boyle – which is that you both are paying us seven guinees a week. That is really all I need to know, isn't it? And all that concerns me. It doesn't matter to me whether I like my guests, or whether I don't.*

MRS. BOYLE. *You are young and inexperienced and should welcome advice from someone more knowledgeable than yourself. And **what about** this foreigner?*

Les oracions interrogatives, que en català eren objecte d'una dislocació a la dreta, no presenten cap canvi estructural en anglès. I de la mateixa manera que en català, les partícules interrogatives constitueixen el focus de l'oració.

COMENTARI GENERAL

Després d'analitzar els exemples d'aquest grup, veiem que el traductor ha optat per utilitzar el recurs de la dislocació del rerefons a la dreta quan s'ha trobat amb aquests diàlegs. Però, què és la dislocació? I, quina funció té en l'organització de la informació?

Pel que fa a la primera d'aquestes qüestions, la dislocació fa referència al desplaçament d'un fragment oracional a una posició fora de la matriu oracional. És un procés sintàctic que normalment utilitza un pronom de represa que es troba dins de la clàusula matriu. En els primers casos analitzats en aquest estudi, podem veure de forma clara aquest procediment. Per exemple, en el primer i el cinquè exemple, veiem que el pronom àton "hi", situat en l'oració principal, fa referència als locatius "aquí" i "a Londres", que són dislocats a continuació. El mateix fenomen podem observar en els casos 4 i 8, en els quals el pronom "en" fa la funció de clític a l'interior de la clàusula matriu i es relaciona amb els elements que constitueixen el rerefons i que han estat desplaçats al final de l'oració.

D'altra banda, després de definir aquest procés sintàctic, hem d'analitzar quina és la seva funció en l'assumpte de l'empaquetament d'informació. En primer lloc, com ja hem anat veient en els casos presentats, l'element dislocat constitueix el rerefons, és a dir, les dades que l'oient ja coneix. Per tant, la dislocació a la dreta d'aquest tipus d'informació serveix per codificar aquella informació que el parlant considera que l'oient ja té en la seva base de dades i que, per tant, no es vol destacar com a focus. El rerefons que es trasllada a la dreta és la cua i indica que la informació nova, el focus, s'ha d'introduir de manera emfàtica. Per aquests motius, la dislocació té un paper molt important pel que fa a l'estructuració i coherència del discurs.

Finalment, ara que ja hem observat les característiques que presenta l'estructura de la informació en la versió traduïda d'aquests diàlegs, hem de comentar què passa en la versió original d'aquesta obra. Tal com hem vist en tots els casos, no tenim el procés sintàctic de la dislocació en aquests exemples. En anglès no trobem gaires recursos sintàctics que ens ajudin a

estructurar la informació, i en una obra escrita, on no tenim a l'abast l'ajuda de la prosòdia, ens haurem de guiar bàsicament pel context a l'hora d'establir quins elements formen part del focus i quins constitueixen el rerefons.

5.1.2. Dislocació a la dreta. Propostes

Ara que ja hem vist en què consisteix l'operació sintàctica de la dislocació a la dreta, hem observat que és un recurs molt útil, sobretot en el llenguatge informal, per a codificar la informació d'una oració. El català genuí ja ens demana en molts casos aquest trasllat del rerefons, en forma de cua, al final de l'oració. No obstant això hi ha una infrautilització evident, molts cops per interferència del castellà, d'aquest recurs. Pel que fa al context escrit, que és el que estem analitzant, veiem que en una obra teatral com aquesta, on destaquen els diàlegs carregats d'informalitat, s'utilitza però no sempre que és necessari. En el cas de "The Mousetrap", el traductor d'aquesta obra ha utilitzat sovint aquest procediment, però trobem bastants casos, que analitzarem a continuació, en què s'hauria d'utilitzar la dislocació a la dreta, o almenys hauríem de ser conscients de les seves possibilitats. En aquest apartat veurem aquests exemples i proposarem alternatives pel que fa als diàlegs en català. D'altra banda, també observarem què passa en els mateixos casos de la versió original.

PROPOSTA 1.

GILES. *De manera que estaves aquí...! Deixa, que ja ho faig jo. S'ha d'atjar, el foc?*

MOLLIE. *Ja ho he fet. -> **Ja l'he atjat, el foc.***

Tot i que en aquest cas no seria imprescindible fer una dislocació a la dreta, veiem que tenim la possibilitat d'utilitzar aquest procediment a l'hora d'empaquetar la informació. Observem que en la primera intervenció del diàleg, ja trobem l'element "el foc" dislocat a la dreta en una oració interrogativa. El

traductor ha optat per utilitzar el pronom “ho” per fer referència a “atjar el foc” i en la seva proposta no és necessari traslladar cap element a l’última posició de l’oració. No obstant això, veiem amb la nostra proposta una altra opció que ens ofereix aquest recurs.

GILES. *Oh, there you are — leave it all to me. Shall I stoke the Aga?*

MOLLIE. ***Done.***

En anglès veiem que es manté l’oració canònica en la primera part del diàleg i que l’element “Done” en la resposta de la Mollie ja recull tota idea de “ja l’he atjat, el foc” i fa la funció de focus. Per tant, s’omet el rerefons en aquesta segona part del diàleg.

PROPOSTA 2.

MOLLIE. *He hagut de baixar al poble a comprar quatre coses que m’havia descuidat. Has trobat el filat per al galliner? -> **L’has trobat, el filat per al galliner?***

En aquest exemple ens trobem amb una oració interrogativa en què el traductor segueix l’ordre canònic de l’estructura de les oracions interrogatives. Malgrat que la seva proposta no és incorrecta, veiem que el complement directe de l’oració es pot dislocar a la dreta, ja que el constituent “el filat per al galliner” constitueix el rerefons i mitjançant aquest procediment, en què el rerefons es converteix en cua, s’introdueix el focus de manera emfàtica, i aquesta estructura encaixa amb el context del diàleg.

MOLLIE. *I had to go down to the village for some stuff I’d forgotten. **Did you get the chicken netting?***

De la mateixa manera que en la versió traduïda de l’obra, ens trobem amb una oració interrogativa canònica.

PROPOSTA 3.

GILES. *Aquestes assistents són una bona murga. Ara et tocarà a tu fer tota la feina.* -> ***Ara et tocarà a tu, fer tota la feina.***

En aquesta ocasió veiem que també podem utilitzar el recurs de la dislocació a la dreta per codificar la informació. L'oració original de la versió traduïda de l'obra i la nostra proposta només es diferencien en una coma, però aquest signe ortogràfic ens permet que la informació es presenti de forma diferent, ja que, com ja hem vist, aquesta dislocació permet que s'emfatitzi el focus contrastiu (es destaca l'element "tu" en oposició a "les assistents" , i, per tant, la informació nova rep tot el protagonisme.

GILES. *What a nuisance these daily women are. That leaves everything on your shoulders.*

En anglès s'utilitza un modisme, és a dir, una expressió pròpia de la llengua, en aquest exemple. Pel que fa a l'estructura de la informació es manté el mateix patró i ens trobem de nou amb una oració canònica.

PROPOSTA 4.

GILES. *Cada cop neva amb més força. Què t'hi jugues que demà estem aïllats?* -> ***Què t'hi jugues, que demà estem aïllats?***

Tornem a tenir un cas en què podríem col·locar una coma en l'oració i tindríem una dislocació a la dreta. En aquest exemple tenim una oració interrogativa, en què els primers constituents de la frase fan la funció de focus, que queda destacat pel procés sintàctic proposat. D'altra banda, el rerefons, que és la cua, es troba en posició final.

GILES. *The snow's coming down thick. What do you bet we're not snowed up tomorrow?*

En la versió original de l'obra ens trobem amb una oració interrogativa que segueix l'ordre canònic. La partícula interrogativa "What" i els elements que

l'acompanyen ("do you bet") fan la funció de focus i la resta de l'oració es correspon amb el rerefons.

PROPOSTA 5.

GILES. *No et deus pas penedir de no haver venut la casa quan te la va deixar la teva tia, i d'haver-nos embrancat en aquesta bogeria de convertir-la en una pensió, oi?* -> **No te'n deus penedir, de no haver venut la casa quan te la va deixar la teva tia, i d'haver-nos embrancat en aquesta bogeria de convertir-la en una pensió, oi?**

Veiem un altre cas d'oració interrogativa on el traductor podria haver optat per utilitzar el recurs de dislocació a la dreta, i emfatitzar d'aquesta manera la informació que constitueix el focus. En la nostra proposta disloquem el rerefons mitjançant una coma que el separa del focus i afegim en la matriu oracional el pronom de represa "en".

GILES. ***Are you sorry now*** *we didn't sell the place when your aunt left it to you, instead of having this mad idea of running it as a guest house?*

Tenim aquí un altre cas d'oració interrogativa que segueix l'estructura canònica, tan pel que fa a l'ordre dels diferents elements com a la seva funció en l'assumpte de l'embalatge de la informació. Per tant veiem que els primers constituents ("Are you sorry now") actuen com a focus mentre que els constituents que formen la segona part de l'oració ("we didn't sell the place when your aunt...") fan el paper de rerefons.

PROPOSTA 6.

MOLLIE. *No, no me'n penedeixo. M'agrada molt que ho haguem fet.* -> ***M'agrada molt, que ho haguem fet.***

En aquesta oració és necessari col·locar una coma i que el subjecti passi a ser un element dislocat. Com ja hem comentat, tot i que en general hem trobat bastants exemples de dislocació a la dreta en aquesta obra, no s'ha utilitzat aquest recurs en altres casos en què era necessari i aquí en tenim un exemple.

MOLLIE. *No, I'm not. **I love it.***

Veiem que aquesta mateixa intervenció de la Mollie en la versió original de l'obra queda reduïda a dues frases més curtes i simples que les de la versió traduïda en les quals el rerefons es manifesta a través del pronom "it" i el verb "love" fa la funció de focus. Es manté l'ordre canònic dels constituents de l'oració.

PROPOSTA 7.

GILES. *Òndia, és veritat. Com pot ser que me l'hagi descuidada? -> **Com pot ser, que me l'hagi descuidada?***

Aquí tenim un altre cas en què aniria bé col·locar una coma i dislocar el rerefons a la dreta de l'oració. Per tant, el focus es trobaria a la primera part de l'oració interrogativa, dins de la clàusula matriu.

GILES. *Good Lord! So I did. **However did I come to do that?***

Ens trobem en aquest cas una oració interrogativa anglesa semblant a les vistes anteriorment, i per tant, es manté l'ordre canònic dels constituents d'aquest tipus d'oracions.

PROPOSTA 8.

GILES. *Ja has repartit les habitacions? -> **Ja les has repartit, les habitacions?***

En aquesta intervenció d'en Giles el traductor ha optat per utilitzar una oració interrogativa sense cap tipus d'operació sintàctica que manifesti l'embalatge de la informació. No obstant això, hem considerat que, tenint el compte el context informal del diàleg i les possibilitats que ens ofereix la dislocació a l'hora d'organitzar la informació, també es podria optar per utilitzar aquest recurs sintàctic i emfatitzar d'aquesta manera el focus de l'oració, que es correspondria amb la primera part de la frase. Per tant, proposem aquesta traducció en aquest cas i el resultat seria una oració amb dislocació del

complement directe a la dreta, que ja apareixeria prèviament en la clàusula matriu mitjançant el pronom de represa “la”.

GILES. *You’ve got **all the rooms worked out**?*

En aquesta mateixa oració interrogativa de la versió original veiem que els constituents sintàctics apareixen en un ordre diferent de la interrogativa en català. Per tant, trobem el rerefons “all the rooms” davant del focus “worked out”.

PROPOSTA 9.

GILES. *Tinc ganes de saber com són els nostres hostes. -> **Tinc ganes de saber com són, els nostres hostes.***

Veiem en aquesta oració composta com novament es pot dislocar el rerefons a la dreta. Podem observar clarament que el focus es correspon amb la primera part de l’oració (“Tinc ganes de saber com són”) i que, per tant, la segona part de l’oració, allò sobre el que es vol saber (“els hostes”), forma part del rerefons.

GILES. ***I wonder what** all these people will be like.*

Tenim també en la versió anglesa una oració composta en què la primera part fa la funció de focus “I wonder what” i la resta de la frase fa referència al rerefons “all these people will be like”.

PROPOSTA 10.

GILES. *Potser algun dels nostres hostes és un delinqüent que fuig de la policia.*

MOLLIE. *Tant me fa el que siguin. -> **Tant me fa, el que siguin.***

En aquest diàleg tenim una intervenció de la Mollie en què seria necessari col·locar una coma per tal que l’oració sigui realment genuïna. Per tant, en la nostra proposta hem col·locat aquest signe ortogràfic mitjançant el qual disloquem el rerefons a la dreta i emfatitzem el focus.

GILES. *Some of these people may be criminals hiding from the police.*

MOLLIE. ***I don't care what they are.***

En la versió original veiem una oració molt semblant a la de la versió catalana en què la primera part de l'oració "I don't care" es correspon amb el focus mentre que els últims elements "what they are" formen el rerefons.

PROPOSTA 11.

CHRISTOPHER. *El taxista m'ha deixat al costat de la tanca de fora. No s'ha vist amb cor d'enfilar el caminet. Sembla que els esports de risc no li agraden. -*
> No s'ha vist amb cor, d'enfilar el caminet. Sembla que no li agraden, els esports de risc.

Troblem aquí dos exemples en què el traductor podria haver utilitzat el recurs sintàctic de la dislocació de rerefons. Tot i que en aquests casos no és absolutament necessari utilitzar aquesta operació sintàctica, sí que pot ser útil fer-la servir per organitzar la informació de manera que el focus quedi destacat.

CHRISTOPHER. *My taxi gave up at your gate. **Wouldn't attempt the drive. No sporting instinct.***

D'altra banda, trobem en la mateixa intervenció a l'obra original, que les oracions analitzades són més curtes i simples en anglès, on s'ometen elements del rerefons.

PROPOSTA 12.

SRA. BOYLE. *Es veu que ningú els havia dit que ens vinguessin a recollir. ->*
Es veu que ningú els ho havia dit, que ens vinguessin a recollir.

GILES. *Em sap molt de greu. No sabíem a quina hora arribava el seu tren. ->*
No sabíem a quina hora arribava, el seu tren.

Aquí tenim la mostra d'un diàleg entre la senyora Boyle i en Giles, en què aquesta dona mostra el seu enuig pel fet que ningú anés a buscar els hostes a l'estació. En un context com aquest, en què les intervencions es caracteritzen

per la seva expressivitat i intensitat és una bona opció recórrer al procediment sintàctic de la dislocació per destacar la informació nova, és a dir, el focus. Veiem en aquests exemples que, si traslladem el rerefons a la dreta, les oracions adquireixen un enfocament diferent pel que fa a l'èmfasi dels constituents que formen el focus. En el cas de la intervenció de la senyora Boyle, el focus recau en la primera part de l'oració i, per tant, en el fet que ningú s'havia preocupat dels hostes. En la segona part de la frase tenim el rerefons, format per la informació ja coneguda per l'oient i que, per tant, no té tanta rellevància informativa. Pel que fa a la intervenció d'en Giles, es veu clarament que l'element "el seu tren" forma part del rerefons. Nosaltres hem optat per proposar en aquest cas una altra dislocació a la dreta d'aquest constituent sintàctic per tal de destacar el focus de l'oració, format per la primera part de la frase, i observar de nou les possibilitats que ens ofereix aquesta operació sintàctica pel que fa a l'articulació de la informació en aquest tipus de diàlegs.

MRS. BOYLE. ***Nothing ordered to meet us, it seems.***

GILES. *I'm so sorry. **We didn't know** what train you would be coming by.*

En aquest mateix diàleg en anglès, veiem que els elements apareixen en un ordre una mica diferent del de la versió catalana. Per exemple, l'element "it seems", que és l'equivalent al constituent "és veu que" de l'oració en català, que es trobava al principi de la frase, apareix en última posició en aquest cas. No obstant això, pel que fa a la funció dels constituents, veiem que és totalment equivalent a la dels de la versió traduïda: En el cas de la intervenció de la senyora Boyle "Nothing ordered" constitueix el focus mentre l'element "to meet us" es correspondria amb el rerefons. Pel que fa a l'oració d'en Giles, veiem que té un ordre canònic i "we didn't know" fa la funció de focus mentre que la resta de l'oració és el rerefons.

PROPOSTA 13.

SRA. BOYLE. *Ui...Ja veig que d'experiència, més aviat poca. És una casa molt vella. Espero que no hi tinguin corcs.*

MOLLIE. *És clar que no!*

SRA. BOYLE. *N'hi ha molts que no saben que tenen corcs. -> **N'hi ha molts que no ho saben, que tenen corcs.***

En aquest cas, el traductor de l'obra ha optat per no utilitzar el procediment sintàctic de dislocació del rerefons per empaquetar la informació, però hem considerat que el trasllat del rerefons mitjançant aquesta operació encaixava molt bé en aquesta oració. Per tant, hem decidit fer aquesta proposta d'articulació de la informació, on la informació del focus queda emfatitzada, fet que encaixa amb la intensitat del personatge de la senyora Boyle. D'altra banda, la informació del rerefons, que, com ja hem vist, apareixia en la intervenció immediatament anterior de la senyora Boyle, queda en un segon lloc i la trobem també en la clàusula matriu en forma del pronom de represa "ho".

MRS. BOYLE. *I see. Quite inexperienced. An old, old house. I hope you haven't got dry rot.*

MOLLIE. *Certainly not!*

MRS. BOYLE. ***A lot of people don't know they have got dry rot.***

En la versió original d'aquest diàleg veiem que el cas analitzat segueix un ordre canònic i no s'utilitza cap tipus de recurs d'articulació informacional. Pel que fa al focus, es correspon amb la primera part de l'oració: "A lot of people don't know" i d'altra banda, el rerefons el formen els darrers elements de la frase: "they have got dry rot."

PROPOSTA 14.

SRA. BOYLE. *I el personal en nòmina?*

MOLLIE. No en tenim. -> **No en tenim, de personal en nòmina.**

En aquest diàleg el traductor ha decidit ometre l'element de “personal en nòmina” en la resposta del personatge de la Mollie. Tot i que la presència d'aquests constituents no és necessària en l'oració, ja que s'entén perfectament el missatge i, de fet, es reprèn aquest element mitjançant el pronom “en”, veiem amb la nostra proposta que tenim la possibilitat d'incloure'l a l'oració mitjançant el procés sintàctic de la dislocació de la dreta del rerefons. Òbviament, aquest element ja ha aparegut en la conversació i, per tant, forma part de la informació coneguda per l'oient i es desplaça a la dreta en forma de cua, ja que no té la rellevància informativa del focus, que queda destacat al principi de l'oració.

MRS. BOYLE. *And what indoor staff?*

MOLLIE. **No indoor staff.**

En el diàleg de la versió anglesa de l'obra cal destacar que no s'omet l'element “indoor staff” en la intervenció de la Mollie com passa en el diàleg en català. En canvi, veiem que sí que s'omet el verb tant en l'oració de la senyora Boyle com en la frase la Mollie. Per tant, ens trobem amb frases molt curtes i simples, sense verb, en les quals els constituents sintàctics són els mateixos que en català: “No” fa la funció de focus mentre que l'element “No indoor staff”, que, de la mateixa manera que en aquest mateix cas en català, ja ha aparegut prèviament en la intervenció de la senyora Boyle, constitueix el rerefons.

PROPOSTA 15.

GILES. *Si hi ha hagut cap malentès, potser seria millor que anés a un altre lloc.*

SRA. BOYLE. *No tinc cap intenció d'anar-me'n sense saber com és aquest lloc.*

-> ***No tinc intenció d'anar-me'n sense saber com és, aquest lloc.***

Veiem clarament en la intervenció de la senyora Boyle d'aquest diàleg que “aquest lloc”, element que ha aparegut en la intervenció immediatament anterior d'en Giles, constitueix el rerefons. Tot i que el traductor no ha dislocat aquest element, proposem en aquest cas una altra dislocació a la dreta del rerefons. D'aquesta manera s'emfatitza l'expressiva afirmació de la senyora Boyle, que manifesta la seva intenció de no marxar (d'aquest lloc).

GILES. *If there has been any misapprehension it would perhaps be better if you went elsewhere.*

MRS. BOYLE. ***I am certainly not going to leave before I have tried what the place is like.***

En aquest exemple en anglès tenim una oració subordinada canònica en què no s'utilitza cap estratègia per manifestar l'embalatge informacional.

PROPOSTA 16.

GILES. *Permeti'm que li agafi la maleta. Té res més al cotxe? -> ***Hi té res més, al cotxe?****

Observem en la segona part d'aquesta intervenció d'en Giles que tenim una oració interrogativa en què no s'utilitza cap procediment sintàctic per ordenar la informació. Però, tal com hem comentat en un cas anteriorment, les interrogatives propicien la dislocació del rerefons a la dreta. Per tant, proposem en aquest cas utilitzar de nou aquest recurs sintàctic i traslladar el complement

circumstancial de lloc a l'última posició de l'oració en forma de cua i inclou el pertinent pronom de represa ("hi") en la clàusula matriu.

GILES. *Let me take this. **Any more stuff in the car?***

En l'obra original trobem una oració interrogativa canònica en què la primera part ("any more stuff") constitueix el focus i la segona part ("in the car") forma el rerefons.

PROPOSTA 17.

CHRISTOPHER. *Un assassinat? M'encanten els assassinats! -> **M'encanten, els assassinats!***

En aquesta intervenció del personatge d'en Christopher tenim un exemple on hauria estat necessari utilitzar l'operació sintàctica de dislocació a la dreta. Sense la coma que separa el focus del rerefons i que, per tant, possibilita el trasllat de la informació coneguda per l'oient, en forma de cua, a la dreta de l'oració, es perd la forma genuïna d'expressió de la llengua, ja que en català genuí, una oració d'aquest tipus demana l'ús d'aquest procediment sintàctic. Finalment, veiem clarament el paper que tenen els constituents d'aquesta frase. D'una banda, veiem que "els assassinats" ha aparegut en aquesta mateixa intervenció d'en Christopher i que, per tant, constitueix el rerefons. D'altra banda, l'element "M'encanten" fa la funció de focus i queda destacat mitjançant la dislocació a la dreta del rerefons proposada.

CHRISTOPHER. *A murder? Oh I **like** murder!*

És interessant comentar què passa amb aquest en la versió original de l'obra, ja que en aquest cas l'autora de "The Mousetrap" sí que utilitza un recurs per emfatitzar el focus. L'element "like", que fa la funció de focus i aquí ressaltem amb negreta, apareix en l'obra original en cursiva i, per tant, queda destacat. Pel que fa al rerefons, veiem de forma clara que és constituït per la paraula "murder".

5.2. Dislocació a l'esquerra

CAS 1.

SRTA. CASEWELL. *Millor. Tot plegat no és més que xerrameca. **La vida, te la vas construïnt tu mateix.** S'ha de mirar sempre endavant i no girar la vista enrere.*

Aquí tenim un cas de dislocació del CD a l'esquerra. L'àncora es disloca a l'esquerra, al principi de l'oració i es reprèn posteriorment amb el pronom 'la'. En el context que la senyoreta Casewell i la senyora Mollie parlen sobre la vida i la seva duresa, el concepte de vida ja és conegut per l'altra oient i, per tant, apareix en l'oració com a part del rerefons.

MISS CASEWELL. *A good thing for you you haven't. It's all a lot of hooley – the whole thing. **Life's what you make of it.** Go straight ahead – don't look back.*

En anglès trobem l'àncora anteposada, tot i que, com hem anat veient, no hi ha un clar marcatge d'aquest element en aquesta llengua. També cal comentar que el subjecte preverbal normalment és àncora anteposada.

CAS 2.

CHRISTOPHER. ***D'ous, en** tenen oi?*

MOLLIE. *Oh, i tant, a cabassos. **De gallines** no ens **en** falten.*

Aquí tenim dos casos més de dislocació de l'àncora a l'esquerra. Entre l'element dislocat i la resta de l'oració normalment s'escriu una coma (com podem veure en la primera intervenció del diàleg), que respon a una correlació prosòdica. No obstant això, el rerefons dislocat a l'esquerra no sempre és tant enfàtic com els dislocats a la dreta. Per aquest motiu, podem trobar exemples en els quals no hi hagi coma, com és el cas de la segona part d'aquest diàleg, en la qual la Mollie parla sobre les gallines que tenen. En els dos casos veiem que l'àncora es reprèn a la segona part de l'oració amb el pronom 'en'.

CHRISTOPHER. *You've got eggs, haven't' you?*

MOLLIE. *Oh yes, we've got **PLENTY** of eggs. We keep **LOTS** of fowls.*

En anglès no veiem aquest marcatge de l'àncora en cap de les dues oracions. D'altra banda, sí que tenim marcatge del cim prosòdic, que es correspon amb el focus, en el discurs oral. I com hem vist en la versió catalana d'aquest exemple, aquest "we've got plenty of eggs" s'ha traduït com "a cabassos". Però el traductor també podria haver optat per haver traduït aquesta oració com: "*en tenim molts, d'ous*". D'aquesta manera, ens hauríem trobat davant un nou cas de dislocació a la dreta.

CAS 3.

TROTTER. *Ara m'agradaria saber exactament on eren quan han matat la senyora Boyle. **La declaració de la senyora Ralston, ja la tinc.***

En aquesta intervenció del sergent Trotter tenim un altre exemple de dislocació del complement directe a l'esquerra, que es reprèn dins la clàusula matriu de l'oració mitjançant el pronom "la". Aquest constituent fa la funció d'àncora, i per tant, representa informació coneguda per l'oient. En aquest moment de la peça teatral fa pocs minuts que s'ha trobat el cadàver de la senyora Boyle i el sergent Trotter reuneix a tots els personatges i els pren declaració un per un. Per tant, tothom ha vist com la senyora Ralston declarava i aquesta informació no resulta nova per ningú.

TROTTER. *Now I want to get down quite clearly where everyone was when Mrs Boyle was killed. **I've already got Mrs Ralston's statement.***

Es manté l'estructura bàsica de l'oració i no es manifesta l'embalatge informacional amb cap recurs sintàctic.

COMENTARI GENERAL

Després d'analitzar el primer grup d'exemples, ja hem pogut veure els efectes que té la dislocació pel que fa a l'organització de la informació. No obstant això, hem de diferenciar entre la dislocació a la dreta, que ja hem comentat anteriorment, i la dislocació a l'esquerra. Vallduví (1900), l'obra més

important sobre l'empaquetament de la informació en català i referència en l'elaboració d'aquest treball, no assenyala cap diferencia entre aquestes construccions des d'un punt de vista sintàctic: «(...) left - detachment and right - detachment are the mirror image of each other, both being clause-external but different in their directionality>> (VALLDUVI, 1990: 103). Malgrat considerar que la dislocació a l'esquerra és una imatge especular de la dislocació a la dreta i viceversa, Enric Vallduví accepta que les dues construccions no són equivalents des d'un punt de vista comunicatiu.

A continuació examinarem alguns petits aspectes que fan que aquestes dues construccions no es puguin considerar iguals.

D'una banda, hi ha casos en els quals la dislocació a la dreta i la dislocació a l'esquerra no són intercanviables:

1(a)

- On pengem la roba que hem rentat?
- Els pantalons jo els penjaria mig a l'ombra.

1 (b)

- On pengem la roba que hem rentat?
- #Jo els penjaria mig a l'ombra, els pantalons

En el primer exemple (1a) la dislocació reprèn una part (els pantalons) de l'element introduït en la pregunta (la roba) del diàleg anterior. Però en el segon exemple (1b) veiem que en la dislocació a la dreta no hi pot haver aquesta funció. Això és així perquè ens trobem davant d'un tòpic contrastiu i els tòpics contrastius només poden ser àncores.

D'altra banda, des del punt de vista funcional, hem de comentar que tot i que en català no hi ha cap estudi quantitatiu sobre aquest assumpte, sembla que la dislocació a l'esquerra sol aparèixer en tots els registres mentre que la dislocació a la dreta apareix normalment en registres més informals que

formals. Per tant, en el context que estem analitzant, que és el d'una peça teatral on hi ha nombrosos diàlegs de caràcter informal, trobem exemples dels dos tipus de dislocacions.

Pel que fa als exemples de dislocació a l'esquerra extrets de *The Mousetrap*, veiem que en la versió original anglesa no s'utilitza aquest mecanisme per a estructurar la informació. Sobretot en el Cas 7 veiem que el traductor opta per canviar l'ordre de la informació en la seva traducció del diàleg mitjançant l'ús de la dislocació a l'esquerra i conserva d'aquesta manera una forma més genuïna de la llengua catalana emfatitzant els elements dislocats al principi de l'oració (ous i gallines).

5.3. Rematització

CAS 1.

TROTTER. *Quant temps feia que coneixia en Giles Ralston quan s'hi va casar?*

MOLLIE. *Tres setmanes, només. Però...*

TROTTER. *De manera que no en sap res, oi?*

MOLLIE. *Això és mentida! **Ho sé tot, d'ell!***

En aquest diàleg entre en Christopher i la Mollie trobem una última oració que podria convertir-se en un cas de rematització. Com veurem més endavant en el comentari general sobre aquest grup de casos, la rematització es caracteritza pel trasllat del focus a l'inici de l'oració, en posició preverbal. Aquest recurs sintàctic té caràcter exclamatiu i contrastiu i, per tant, tindria sentit utilitzar-la en un exemple com aquest, en el qual la Mollie s'oposa, mitjançant una exclamació, a una idea comentada per en Christopher. Per tant, la idea "Ho sé tot, d'ell" podria emfatitzar-se més si es rematitzés el focus: "Tot, ho sé, d'ell!"

TROTTER. *How long had you known Giles Ralston when you married him?*

MOLLIE. *Just three weeks. But...*

TROTTER. *And you don't know anything about him?*

MOLLIE. *That's not true. I know **everything** about him!*

En el diàleg de la versió original trobem una oració exclamativa, en la que s'entreveu l'enuig de la Mollie, però novament tenim una oració canònica, en la que tots els constituents es troben en la seva posició bàsica.

COMENTARI GENERAL

En els casos analitzats d'aquest grup hem parlat de l'operació sintàctica de la rematització (també anomenada focalització). Hem vist que aquest procediment consisteix en l'aparició del sintagma remàtic a l'esquerra de l'oració, davant del verb. Per tant, implica un canvi en l'ordre neutre de l'oració, és a dir, en l'estructura bàsica de la frase. D'altra banda, ja hem vist altres operacions sintàctiques per a organitzar la informació en les quals també hi ha un trasllat d'elements a l'esquerra de la frase (la dislocació a l'esquerra del rerefons). Però quina diferència hi ha entre la dislocació del rerefons a l'esquerra i la rematització? En primer lloc, cal dir que els dislocats sempre seran rerefons i els rematitzats sempre seran focus. D'altra banda, pel que fa a la llengua oral hi ha una inflexió entonativa marcada; Mentre que els dislocats a l'esquerra tenen una entonació ascendent, els rematitzats tenen un to alt i descendent i per tant, elements situats a la seva dreta tenen un to més baix. Des del punt de vista tipogràfic també podem veure un contrast entre aquests procediments sintàctics: Tot i que en principi els dislocats han de portar coma, en el cas dels dislocats a l'esquerra no sempre serà necessari col·locar una coma, ja que poden ser més o menys emfàtics. En canvi, la rematització demana coma.

2. *A Barcelona, he anat.* (Rematització)

3. *A Barcelona hi he anat.* (Dislocació a l'esquerra)

Finalment, des del punt de vista sintàctic, la dislocació del rerefons a l'esquerra demana un pronom àton de represa dins de la matriu oracional mentre que els sintagmes rematitzats no admeten pronoms de represa.

4. *El llibre el vaig deixar a la taula.* (Dislocació a l'esquerra)
5. *El llibre, (*el) vaig deixar a la taula.* (Rematització)

Tot i que, com hem vist, els elements rematitzats i els dislocats a l'esquerra es diferencien en bastants aspectes, els rematitzats i els dislocats a la dreta es relacionen íntimament, ja que sintàcticament són casos de rema no final i tenen una funció principalment emfàtica.

6. *Hi has de portar el LLIBRE, a l'escola!* (Dislocació a la dreta)
7. *El LLIBRE, has de portar a l'escola!* (Rematització)

Finalment, cal destacar que tant la rematització com la dislocació a la dreta són recursos que tenen una gran força expressiva i que, per tant, no els trobarem gairebé mai en el llenguatge formal. No obstant això, són operacions sintàctiques molt adients en el llenguatge informal d'una obra de teatre com la que estem analitzant i proporcionen una gran riquesa sintàctica a diàlegs col·loquials com els estudiats. Per tant, és important que s'utilitzin en contextos com aquests per aprofitar el gran ventall de possibilitats que ens ofereix la llengua catalana a l'hora d'estructurar la informació.

5.4. El·lipsi verbal

CAS 1.

COM. METCALF. *Per cert, l'esmorzar d'aquest matí, boníssim. I el cafè, també. I els ous remenats, i la melmelada casolana...A més a més, molt ben servit. Ho fa tot la noia...*

En aquesta intervenció del comandant Metcalf ens trobem amb tres oracions que no tenen verb. Tot i que aquí el verb no és absolutament necessari per a la

comprensió del missatge i per tant, es pot elidir, resulta interessant observar com afecta aquesta manca del verb a l'embalatge de la informació. En aquestes construccions es manifesten l'àncora, dislocada a l'esquerra (sense pronom de represa) i el focus, en posició canònica. D'altra banda, desapareixen elements del rerefons que no tenen rellevància informativa.

MAJOR METCALF. ***Excellent breakfast this morning. Good coffee. Scrambled eggs, homemade marmalade. And all nicely served, too. Little woman does it all herself.***

En aquesta ocasió, veiem que el verb també s'ha omès en la versió anglesa. Tot i que, a diferència del català, en aquests exemples no hi trobem cap dislocació de constituents, sinó que el focus es manifesta mitjançant sintagmes nominals.

CAS 2.

TROTTER: ***El senyor Ralston, a dalt. El senyor Wren, també. El senyor Paravicini, a la sala d'estar. I vostè, senyoreta Casewell?***

Tenim aquí un cas molt semblant a l'anterior, en el qual apareixen una successió de tres oracions sense verb. De la mateixa manera que en el primer cas analitzat d'el·lipsi verbal, l'àncora i el focus són els protagonistes de l'oració i l'omissió del verb no representa cap problema a l'hora de comprendre el missatge.

TROTTER. ***Mr Ralston upstairs. Mr Wren upstairs. Mr Paravicini in drawing-room. Miss Casewell?***

Es torna a repetir en la versió anglesa el patró de l'anterior exemple. Tres sintagmes sense verb que mantenen la forma habitual sense cap tipus de dislocació.

COMENTARI GENERAL

L'el·lipsi verbal fa referència a la manca del verb en una frase. Aquest element, que normalment té gran rellevància i que habitualment apareix en una

oració canònica, a vegades es pot ometre en el context adient, quan la seva desaparició no afecta la comprensió de la informació. Però, quina relació té l'omissió del verb amb l'estructura de l'embalatge informacional? Realment aquests fenòmens de la llengua estan íntimament relacionats. I és que la manca del verb provoca que la informació s'organitzi de manera diferent. Tal com hem avançat en l'anàlisi dels exemples, quan el verb s'omet es donen una sèrie de circumstàncies sintàctiques: d'una banda, el rema es manté sol en la clàusula matriu de l'oració i per un altre costat, l'àncora, que indica on s'afegeix el focus, s'explicita a l'esquerra.

6. Conclusions

Tal com hem comentat a la introducció d'aquest treball, l'embalatge informacional és un tret comú del llenguatge universal que es manifesta de manera molt diferent a cada llengua. En el cas del català i l'anglès, hem comprovat, a través de l'anàlisi dels diferents casos, com en aquestes dues llengües s'utilitzen mecanismes molt diferents a l'hora d'empaquetar les dades de les oracions.

D'una banda, hem vist que en la versió anglesa de l'obra difícilment podem trobar oracions que no tinguin una estructura canònica. Tampoc no hem pogut fer gaires comentaris sobre la manifestació de l'embalatge informacional en els diàlegs presentats més enllà de qüestions merament prosòdiques.

No obstant això, l'interès de l'estudi es centra en l'anàlisi d'aquest fenomen en la llengua catalana, que, com hem pogut observar, és molt més expressiva en aquest aspecte. I en la versió traduïda de "The Mousetrap" sí que hem pogut trobar molts casos en els quals es manifesta clarament la riquesa sintàctica del català. Hem vist que el traductor ha utilitzat els diferents procediments sintàctics per decidir com i on organitzar la informació dins de l'oració.

També cal comentar que destaquen el gran nombre d'exemples de dislocacions a la dreta que hem trobat. No obstant això, també hem vist que aquest recurs no s'utilitza sempre que és necessari i que, per tant, malgrat

l'abundància de casos, també hi ha una infrautilització evident de les possibilitats que ens ofereix la dislocació del rerefons.

Aquesta operació sintàctica, juntament amb la rematització, són fenòmens molt informals i expressius i, per tant, molt adients en un context com aquest: una obra teatral en la qual els diàlegs es caracteritzen per la seva expressivitat i informalitat i, per tant, es crea l'ambient ideal perquè la llengua es pugui manifestar en tota la seva esplendor.

7. Bibliografia

- Agatha Christie. (2011). *The Mousetrap and other plays*. London: HarperCollins Publishers.
- Agatha Christie. (2012). *La rateta*. Trans. Albert Torrecasana. Barcelona: Vicens Vives, 2012.
- McNally, Louise. (1995). On the Linguistic Encoding of Information Packaging Instructions. Manuscrit: Universitat Pompeu Fabra.
- Solà, Jaume. *L'estructura informacional*. [Apunts acadèmics]. UAB.
- Vallduví, Enric (2002). L'oració com a unitat informativa. In J. Solà, M.R. Lloret, J. Mascaró & M. Pérez-Saldanya, eds., *Gramàtica del català contemporani*, vol. 2, cap. 4, 1221-1279. Barcelona: Empúries.
- Vallduví, Enric; Engdahl, Elisabet. (1996). The linguistic Realization of information packaging. *Linguistics* 34, 459–519.

- Vallduví, Enric. (1994). L'embalatge informacional: més enllà del contingut proposicional. In M. Domènech, R. Mettini & M. Grífol, eds. *Llengua i ensenyament: Actes de les Jornades*, 119-127. Vic: Eumo.